

**Впровадження діагностико-технологічних інновацій
в практику роботи загальноосвітніх навчальних закладів**

*Два людських винаходи можна
вважати найважчими:
мистецтво управляти і
виховувати, але саме на них
тримається суспільство.*

Еммануїл Кант

Мова йде про мистецтво управляти, управляти навчальним закладом. А саме про важливість активізації роботи щодо організації моніторингу на локальному рівні, побудови чіткої структури внутрішньошкільного моніторингу.

Час довів, що розвиток освіти досягається через інноваційні процеси і спирається на ретельно відібрану і систематизовану інформацію. Але часто через недостатність об'єктивної інформації прийняти правильне управлінське рішення просто неможливо. Заповнити інформаційний вакуумний простір дозволяє моніторинг.

Власне система внутрішньошкільного моніторингу. Бо без систематичної і системної роботи моніторинг сприйматиметься як окремі процедури, спрямовані на вивчення тих чи інших сторін навчально-виховного процесу. Ми ж говоримо про **створення саме системи моніторингу, яка охоплює всі основні процеси в навчальному закладі**, є адаптивною, гнучкою і досліджує основні умови освітнього процесу, **реалізацію** освітнього процесу, **результати** освітнього процесу.

Хтось може сказати, що не потрібно зараз говорити про моніторингові дослідження якості освіти, а мені здається – навпаки. В час, коли освіта переживає реформи – надважливо володіти об'єктивною інформацією. Ті джерела даних про стан та функціонування системи освіти, які маємо на сьогодні, себе дещо дискредитували. Я маю на увазі державну підсумкову атестацію, підсумкові контрольні роботи. У формалізованій показово-бюрократичний процес перетворилися інспектування та атестація навчальних закладів.

Вихід, на нашу думку, у побудові міцної структури моніторингових досліджень якості освіти. Чому світова спільнота надає такого великого значення проведенню моніторингових досліджень – і локальних, і широкомасштабних? Чому витрачаються значні кошти на проведення подібних заходів? Тому що існує великий вотум довіри суспільства до результатів досліджень, які використовуються для спрямування розвитку системи освіти на наступні роки.

Головне – не підміняти, не асимілювати поняття моніторинг і контроль. Не використовувати моніторинг як каральний меч. Мета моніторингових досліджень - виявити основні проблеми, тенденції, і аж ніяк не переходити на персоналії. Тому потрібно переглянути своє ставлення до моніторингу якості освіти. Необхідно формувати думку і педагогічних працівників, і школярів, і громадськості, що беручи участь у моніторингових дослідженнях, вони допомагають покращити якість освіти, і таким чином допомагають самі собі.

Серед проблем, які виникають при впровадженні МЯО на рівні навчального закладу, виділимо основні:

1. відсутність сформованої теоретичної бази;
2. недостатній рівень інформаційно-комунікаційної компетентності педагогічних працівників;
3. додаткове навантаження;
4. усвідомлення об'єктивності в оцінці роботи вчителя, НЗ;
5. сумнів щодо впливу моніторингу на підвищення якості НВП.

Нам потрібно допомогти педагогічним колективам у пошуку шляхів вирішення проблем.

1) Відсутність у навчальних закладах інформації про моніторинг, сформованої теоретичної бази.

Науково-методичне забезпечення моніторингу – прямий обов'язок методичних структур.

Система забезпечення МЯО на рівні навчального закладу		
Нормативно – правове забезпечення	Організаційне забезпечення	Науково-методичне забезпечення
<ul style="list-style-type: none"> • Положення про внутрішній МЯО • Рішення педагогічної ради і Ради школи, які затверджують правові основи моніторингової діяльності та визначають права та обов'язки всіх учасників НВП • Наказ по навчальному закладу 	<ul style="list-style-type: none"> • Розділ у перспективному плануванні • Розділ річного плану з питань МЯО • Узгодженість в плануванні методичної ради, методичних об'єднань, планів самоосвіти педагогів з питань МЯО 	<ul style="list-style-type: none"> • Науково-методична література з питань МЯО в бібліотеці закладу, методичному кабінеті • Вивчення питання МЯО через різні форми методичної роботи • Визначеність щодо напрямів, тематики, інструментарію, інтерпретації, рекомендацій через методичні служби закладу, міст та районів

2) Недостатній рівень інформаційно-комунікаційної компетентності педагогічних працівників, адміністрації навчальних закладів.

На відміну від дітей, які швидше входять у ритм сучасного життя, активно опановують комп'ютерну техніку, створюють власні веб-сайти, відеопрезентації, спілкуються між собою через мережу Інтернет, навіть шпаргалки стали "мобільними" і портативними, значна частина дорослих частково володіє навичками роботи з сучасною технікою, більше уваги приділяє матеріальному забезпеченню своїх родин і прагнення до змін для них уже менш актуальні. Явище закономірне... Але досвід проведення моніторингових досліджень доводить, що моніторинг без

використання комп'ютерних технологій неефективний: опрацювання даних вручну займає багато часу, надто великий вплив людського фактору тощо.

3) Додаткове навантаження.

Це лише на перший погляд. Атестація навчального закладу, педагога, вивчення стану викладання предметів, щорічне підведення підсумків роботи шкільного колективу в цілому і кожного педагога окремо – всі ці події призводять до різнобічного освітнього аналізу. Навіщо виконувати аналітичну та прогностичну діяльність авралом? Краще зробити її девізом своєї системної діяльності.

4) Усвідомлення об'єктивності в оцінці роботи вчителя, навчального закладу.

Якщо керівник бажає мати об'єктивні аргументи під час атестації або дискусії про професіоналізм, майстерність, то саме застосування МЯО надасть відповідні матеріали. Це стосується як вчителя, так і адміністратора, інспектора, незалежного експерта. Якщо педагогічний колектив прагне творчого розвитку – очевидно, що без об'єктивної оцінки реального стану справ йому не обійтись.

5) Сумнів щодо впливу моніторингу на підвищення якості навчально-виховного процесу.

На шляху опанування моніторингових досліджень у когось виходить краще, у когось - ні. Слід зауважити, що на створення внутрішньої системи МЯО необхідно від одного до двох років (неможливо щось вивчити миттєво), перші зміни будуть відчутні вже наступного року, триває цикл від 3 до 5 років. Через який час відбудуться якісні зміни в діяльності колективу залежатиме від системності МЯО, залучення якомога більшої кількості вчителів, які свідомо та систематично здійснюватимуть аналіз, прогноз результатів своєї роботи. Коли цим займається весь колектив, то взаємодопомога дозволить кількості затрачених зусиль перейти до якості результатів.

Висновок: для того щоб реалізувати себе самодостатніми, високопрофесійними, успішними педагогам необхідно опанувати нові технології професійної діяльності. **Професійне мислення сучасних освітян переходить на діагностико-технологічний рівень.** Тому завдання адміністрації та учителя – оволодіти новими педагогічними технологіями, в тому числі і технологіями моніторингових досліджень.